

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglaševanje sprejema upravnštvo v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr. Naročnino in oglaševanje plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Lev XIII. kakor vladar in politik.

Slovanska politika Leva XIII.
(Po »Obzoru«.)

V nas je obče znano, da je naš nepoznan Rački poznavael prilike v Vatikanu. — Prvič zato, ker je cela štiri leta bil hrvatskim kanonikom v hospiciu sv. Jeronima, a v drugo zato, ker je toliko kakor najintimnejši prijatelj Sirosmayerjev, kolikor kakor nujen svetovnega glasu imel mnogo prilike, da je iz zanesljivega vira spoznaval mišljenje tovarišev vatikanskih o Slovanih. Navesti hočemo torej njegove besede, s katerimi je kratko pred svojo smrtjo tako-le označil razmerje Leva XIII. in njegove politike nasproti Slovanstvu:

Najprej moram poudariti, je govoril veliki pokojnik, da je Lev XIII. o slovanskih razmerah sploh, a o hrvatskih še posebej, obveščen do najmanjših podrobnosti, in zato morem trditi smelo, da nikdar ne postane tuji- nec zagrebškemu nadškofu (razgovor se je vršil v času, ko je bila nadškofvska stolica v Zagrebu tako dolgo izpraznjena), dokler bo v Vatikanu odločilna smer politike Leva XIII., a ta smer, mislim, ostane tudi po njegovi smrti. Med kardinali je namreč močna struja, ki s splošnega krščanskega gledišča presoja sodobni položaj v svetu ter priznava objektivno, da so Slovani v obče, a Rusi še posebej, prežeti najiskrenejim krščanstvom, živim krščanstvom, polni dejanske ljubavi, ki da se posebno divno izraža v ruški in poljski književnosti, v teh sijajnih spomenikih krščanske ljubavi in krščanskega duha. In zato — je nadaljeval Rački — ta slovanska struja v Vatikanu meni, da se versko življenje v Evropi pomladi in preporedi samo po iskreni delotvorni slovanski pobožnosti. Ni dvoma — tako je zaključil naš veliki zgodovinar — da se je slovansko-filski struji v Vatikanu boriti s tlačilnimi predsodki zapadnih narodov, ali kraj vsega tega je gotovo, da na koncu konca trideset milijonov katoliških Slovanov postanejo nerazvezljiva vez katoliške cerkve s stotinami milijonov pravoslavnih Rusov, in da v tem novem razdobju zgodovine človečanstva večno mesto zadahne vse narode, ne s strahom in ponižnostjo, ampak z ljubeznijo in zavestjo o velikem poklicu, ki ga ima izvršiti krščanstvo, ki pa je še tako daleč od svojega cilja, poklica, da bo

vse ljudstvo ena moralna celota, da bo ena čreda in en pastir.

Ko vemo to, bomo na pr. lahko umeli encikliko iz početka leta 1902, v kateri je papež, med drugim, rekel od besede do besede »da med obema verama (iztočno in zapadno) ni nikake razlike v jedru samem!« Ta enciklika je silno vznemirila protestantsko Nemčijo, a vznemirila je tudi mnoge Ruse. Poznani publicist A. Kirjejev je na pr. v listu »Novoje Vremja« od 20. januarja 1902 navalil nanjo jako ostro in uprav nespravljivo.

Za nas je v tem napadu važna dvojno: tu je z ene strani konstatirano s polno pravico, da se vse prizadevanje za zjedinenje iztočne in zapadne cerkve v praksi prevaja v prizadevanje za versko edinstvo katoliških in pravoslavnih južnih Slovanov, a na drugi strani se priznava tu, četudi z jezo, da je v Rusiji tudi med samimi bogoslovci ljudij, »ki javno in v novinstvu izjavljajo, da je možno in da si je celo treba želeli zjedinenja pravoslavne cerkve s papežem.«

Nam se dozdeva, da moramo vzlic grenkim razočaranjem v sporu sv. Jeronimskem Hrvat računati resno in iskreno se slovansko strujo na Vatikanu, ali, seveda, le v tem spoznenju, da bo ta politika kakor svetovna politika, to je: univerzalna, računala z nami samo do tlejinskega sveta, dokler in kolikor bomo možno in plodna veja močnega in ogromnega debela slovanskega. Naša zgodovinska pogreška nasproti Rmu, kakor tudi nasproti Pešti in Dunaju je v tem, da mi doslej umevamo le v svetih momentih, da naz partiularistična vnanja politika nemalivo obsoja v to, da za vedno ostanjamo zgolj plug, slepo orodje tujinskih osvojevalnih poželenj.

Na zaključku nam je še posebno poudariti, da izlasi tajaik Leva XIII., kardinal Rampolla, vidi v nas Slovanih habsburške monarhije jedino zdravi temelj tej monarhiji, ter je na njegovo iniejativo Lev XIII. že zdavna načelno odločil, da se slovansko bogoslužje da, oziroma povrne ne samo Hrvatom, ampak vsem Slovanom v monarhiji. To važno namero so prepredili — po našem prepričanju le začasno — ravno tisti vplivni krogi, ki bi se je morali oprijeti najprej in jo podpreti, ako ne bi na našo in svojo škodo v najvažnejših stvareh iskali in vsprejemali nasvetov od svojih in naših krvnih zgodovinskih sovražnikov.

skega in zlasti po glasai izreki zlobnega in bogatega gospoda Viadrovskega, da resne hiše ne odgojujejo otrok za mornarje.

Med tem pa je »Formidable« apridil dobro voljo občutljivemu slikarju. Črez trenutek je košija, zaropotajoč po kamenju, odri nila dalje.

»Vi ste se potegnili za nju, češ, da naj ju vzamem s seboj«, se je oglašila gospa Elzen s sladkim glasom. »Vi ste predober do nju. Toda tu se je treba voziti po noči, pri mesečni svetlobi. Ali hočete, gospod, danes?«

»Jaz hočem vedno«, je odvrnil Svirski, »toda danes ni meseca in vi obedujete gotovo pozno.«

»Resnica«, je rekla gospa Elzenova, »toda dajte mi, gospod, vedeti, kedaj bo polna luna. Škoda, da vas nisem povabila na obed.... Ob ščipu mora biti tu lepo, dasiravno mi na tej višini jame vsikdar močno vtirpati sree. Ko bi vi vedeli, kako mi ono v tem hipu vtirplje in vtirplje... toda pogledjte, gospod, samo žilo, vidi se celó skozi rokavico.«

Po teh besedah je obrnila dlan, katero je objemala irhasta rokavica takó tesno, da je bila slična lovsckemu rogu in jo stegnila proti Svirskemu. On jo je prijel z obema rokama in začel gledati.

Po papeževi smrti.

Včeraj popoldne ob 5. uri so oblekli truplo pokojnega papeža v papeško slavnostno obleko. Tej ceremoniji so prisustvovali kamelengo kardinal Oreglia, kardinali, katerim je poverjeno vzdrževanje reda, grofi Pecci, vatikanski ceremonijerji in drugi dostojanstveniki.

Vesticijo, ali oblačenje so izvršili penitencijerji vatikanske bazilike pod nadzorstvom dr. Laponija in dr. Mazzonija.

Truplo je bilo oblečeno v dragoceno duhovniško obleko iz rdeče volne, vezane se zlatom. Noge so bile obute v rdeče sandale. Na srednji prst so nataknili dragocen prstan s kamni velike vrednosti, a roke so oblekli v bele rokavice. Tako oblečeno truplo je bilo položeno na mrtvaško posteljo in pokrito z rdečo odejo vezano z zlatom. V roke, spete na prsih, so postavili sv. razpelo. Truplo bo pokopano v tej obleki. Na štirih voglih postelje so bile prižgane debele sveče.

Na to se je dovolil vstop nekaterim fotografom, ki so fotografirali mrtvaške postelje po večkrat od vseh strani.

Ob 8. uri zvečer so v sprevodu prenesli truplo v baziliko sv. Petra.

Sprevod je bil imponanten, veličasten. Špalir so delali papeški orožniki in palatinska straža. Dvorane, hodniki in stopnice, po katerih je šel sprevod so imele zaprta okna in so bile razsvetljene se svečami. Sprevod se je pomikal počasi mej pevanjem psalmov. Mrtvaško posteljo so nosili »sedari« v črni mantili, okrašeni rdečim damaškom. V baziliki so položili truplo na oder pred oltarjem »della confessione«. Tu so peveci Sikstinske kapele zapeli »Libera nos domine!« Zatem je monsignor Ceppatelli podelil truplu sveto odvezo.

Oo tej ceremoniji so kardinali zapustili baziliko, a truplo je bilo prenešeno v kapelo sv. Zakramenta, katera je tako prirejena, da noge pokojnega papeža mole ven iz železne ograje, ki zapira kapelo, tako, da jih bo moglo ljudstvo poljubljati. Ob odru gori 6 debelih sveč na dragocenih kandelabrih. Bazilika je razsvetljena električno lučjo.

V korni kapeli je pripravljen krasen in dragocen oder. V tej kapeli se bo vršila jutri prva novendialna pogrebna ceremonija. Ta kapela bo odprta ljudstvu.

»Ne«, je dejal, »ne morem videti dobro, toda nemara se bo dalo ališati?«

Is sklonivši glavo, je položil uho na gumb rokavice, si jo pritisnil za trenutek močno k lieu, na to začemokal rahlo z ustnicami in dejal:

»Ko se mi je v mladih letih posrečilo vjeti ptička, je v njem isto tako vtirpalo sree: povsem takó, kakor v vjetem ptičku.«

Ona se je nekako otožno nasmehnila in ponovila:

»Kakor v vjetem ptičku...«

Črez trenutek pa je vprašala:

»A kaj ste potem počeli z vjetimi ptički?«

»Močno sem se navezal na-nje. A oni so mi zmerom všli...«

»Malopridni ptički...«

»Slikar pa je nadaljeval očitvidno ganjen:

»Moje življenje se je skladalo tako, da sem zaman iskal takšnega ptička, ki bi bil hotel ostati pri meni, dokler končno nisem zgubil nadeje...«

»Ne! zaupajte, gospod!« mu je odvrnila gospa Elzenova.

Svirskemu je prišlo na misel, ker se je stvar za tako pričela, da jo bo treba tudi končati in potem bo to, kar Bog da! Za-

Stremljenja in bodočnost Madjarov.

Čuden narod to! Prihrumeli so nekđaj od tam neke iz daljne Azije v divjih četah med Slované ter se po čudnih slučajih zgodovine zasadili v sredo med slovanske narode, tako, da so nas razdelili na severne in južne. Bili so divji narod, ti Madjari, in še-le od Slovanov vsprejeli so omiko. A kljubu temu so si v novejših časih utepli v glavo, da si hočejo podjarmiti skoraj vse Jugoslovane in sploh ves Balkan ter en del severnih Slovanov, namreč Slovakov in Molorusov. Do sedaj jim je šlo vse gladko izpod rok, kakor si bolj niti niso mogli želeli in kakor vse kaže, izpolni se jim v kratkem še marsikaka srčna želja. Bržkone dobe napreč v nedaljnji bodočnosti to, kar je njih najsrčnejša želja: popolnoma samostojno in neodvisno madjarsko državo.

Ali to nikakor ni končni cilj madjarskih mogočnejev, ne, marveč oni streme mnogo dalje, njih končni cilj je madjarski imperijalizem na Balkanu. Res smešno je gledati, kako žaba razteza svoja široka usta, da bi požrla — vola! Približno petmilijonski, še ne razviti narod hotel bi si podjarmiti ne le vse Jugoslovane, marveč vse one male narodiče, ki žive poleg in med Jugoslovani. To že ni več narodni fanatizem, ni več domišljavost, marveč je že narodna blaznost.

Dosedanji vspehi so Madjare že tako zmešali, da že več ne vedo, kaj delajo. Oni so trdno prepričani, da je vse, kar so do sedaj dosegli, le njih lastna zasluga in ne uvidevajo, da se imajo za to, kar so dosegli, zahvaliti večinoma le slučaju. Pangermanizmu je namreč v Avstro-ogrski državi nekoliko milijonov Slovanov preveč in te je izročil Madjarom, da jih drže nazaj tako dolgo, dokler pangermanizem ne izvojuje svojega boja proti Slovanom v tostranski polovici države. To bi morali Madjari upoštevati in ne trgati se preveč od Avstrije, ker le ta jim more dajati potrebna sredstva za zatiranje Slovanov na Ogrskem. Kakor hitro postanejo Madjari popolnoma neodvisni in samostojni, prične se takoj rapidno razpadanje njih slave in moči. Potem ne bodo imeli več nemških in tudi — slovanskih regimentov iz Avstrije, kateri bi jim pomagali v boju proti Slovanstvu v lastni deželi ter na jugu in severu iste.

Kaj naj počne mala peščica Madjarov nasproti milijonom Slovanov, kateri jo obdajajo. Saj so bila svoječasnó že sami Hrvati

čutil je v tem hipu vtis človeka, ki si zakrije s prsti oči in ušesa, hoté skočiti v vodo; toda ob enem je čutil, da mora biti tako in da tu ni časa za pomisleke.

»Nemara bi vam bolje ugajalo iti nekoliko peš. Košija pojde za nami in vrhu tega se lažje kaj pomeniva.«

»Dobro«, je odvrnila gospa Elzen z odločnim glasom.

Svirski je sunil s palico voznika, košija je obstala in oni so izstopili. Romul in Rem sta zdirjala takoj naprej ter se vstavila še le za nekoliko desetih korakov spredaj, da sta si ogledala hiše v Ezi ter sta začela metati kamenje na oljke, ki so rastle v dolini. Svirski in gospa Elzenova sta ostala sama, toda očitvidno sta imela tega dne smolo, ker predno sta se mogla okoristiti s priložnostjo, sta zagledala, kako je pri Romulu in Remu obstal, bližajoč se od nasprotne strani, kjer leži Monako, jezdec, za katerim je capljaj konjar v angleški opravi.

»To je de Sinten«, je rekla nestrpno gospa Elzenova.

»Tako, poznam ga.«

Zares, črez trenutek sta zagledala pred seboj konjsko glavo in nad njo konjsko lice mladega de Sintena.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski spisal H. Sienkiewicz.
Poslovenil Podravskei.

I.

»On je bedast, toda to pot ima prav«, se je oglašil nakrat Romul. »Včeraj smo bili v Ville Franche (tu se je obrnil k Sirkemu). Vi ste naju videli voziti se na bicikljih, in povedali so nama, da je že vsa eskadra dospela, izvzemši Formidabla, ki ima dospeti jutri.«

Na to mu je odvrnil Rem z močnim prigrasom na vaakem poslednjem zlogu:

»Ti sam si bedast!...«

In jela sta se vzajemno suvati z lakti. Gospa Elzen, znajoča iz skušnje, kakšno zopernost vzbuja v Svirskem način govorjenja teh dveh fantov, kateremu sta bila privajena od mladosti, jima je zapovedala, naj bosta tiho, na kar je dostavila:

»Zapovedala sem vama in gospodu Kresoviču, da se ne smete razgovarjati med seboj drugače, nego poljski.«

Kresovič je bil dijak iz Zuriha, ki je bolehal na prsi bolezni in katerega je gospa Elzen našla na Rivieri ter ga najela za odgojitelja za svoja otroka po priznanju Svir-

dovolj, da so užugali Madjare, kaj pa, ako proti Madjarom v bodoči neodvisni Ogrski stopijo na noge tudi ostali Slovani?! In naj se bo bil med Madjari in Slovani v prihodnje boj na bojnem polju ali nekrvavi boj z uma svitlim mečem, v obeh slučajih je gotovo, da Madjari popolnoma podležejo.

Koštova politika vodi Madjare v smrt ali v najboljšem slučaju — ako si izbižejo iz glave vse sanje o madjarskem imperijalizmu — položaj, kakoršen pripada tako maloštevilnemu in neznatnemu narodu, kakor je madjarski.

Zveza z Avstrijo daja Madjarom veljavo v svetu, doma pa moč nad slovanskimi narodi, ki sestavljajo večino ogrskega prebivalstva. Ako se zveza pretrže, izgubijo jedno in drugo.

Sedanji duvalizem je, kakor znano, ustvarjen jedino v ta namen, da more Slovane, razdeljene na dva dela, lažje tlačiti in sicer po načelu: ločeno korakati in združeno napadati! Da, lepo so si Nemci in Madjari razdelili med seboj primerno število Slovanov, da jim tako razdeljenim lažje gospodarijo, kadar pa postaja gibanje Slovanov na Ogrskem Madjarom nevarno, takrat tem slednjim prijazno pritekajo na pomoč avstrijski Nemci, v nasprotnem slučaju pa Madjari na pomoč avstrijskim Nemcem, dočim morajo biti Slovani v takih slučajih nevtralni. Ako se zavzemamo mi za tlačene Hrvate, ki ječe pod madjarskim jarmom, zavračajo nas izvestni ministri in . . . drugi, da so dežele krone sv. Štefana za nas inozemstvo. Popolnoma prav je torej po njih naziranju, da nas Nemci in Madjari složno tlačijo, ni pa prav, marveč je veleizdajsko, ako se mi složno branimo.

Madjarskim težnjam je torej ugodna le sedanja duvalistična uredba naše monarhije. Čim se zruši duvalizem, bodi-si, da postane Avstro-Ogrska zopet jednotna država, bodi-si, da se Ogrska popolnoma loči od Avstrije, postanejo Madjari obnemogli v boju proti Slovanom, kar bi značilo konkurz vsega madjarskega ponarejenega blešča. Potem bina bila več Ogrska inozemstvo samo za avstrijske Slovane, marveč bi bila inozemstvo tudi za avstr. — vojake, ako bi hoteli iti na pomoč Madjarom, a tudi Avstrija bi bila inozemstvo za razne Szelle, Khuene itd., kadar bi hoteli svoje madjarske prste utikati v naše avstrijske stvari.

Z našega slovanskega stališča moramo se torej mi le radovati nad destruktivnim delovanjem madjarske obstrukcije, ker padeč duvalizma bo značilno ustajenje avstro-ogrskega in še posebno južnega Slovanstva.

Politični pregled.

V Trstu, 23. julija 1903.

† Knez Adam Sapieha. Brzjavka iz Lvova nam je sporočila včeraj, da je umrl knez Adam Sapieha, člen gosposke zbornice. Mi smo pripomnili že včeraj, da je knez Sapieha igral važno vlogo v političnem življenju avstrijskih Poljakov. Pokojnik je bil strogo narodnega mišljenja, a klanjal se je tudi — redek pojav med njegovimi plemiškimi vrstniki — bolj demokratičnim nazorom. V politično življenje je stopil v letu 1861. Bil je člen tiste deputacije, ki je dne 2. februarja istega leta predložila pokojnemu državni ministru Schmerlingu — prežalostnega spomina — zahteve Poljakov. Pokojnik se je udeležil tudi vstaje v letu 1863. Zadela ga je usoda mnogih drugih: odvel so ga v ječo v Lvov, kjer je ostal od 9. julija 1863 pa do 18. februarja 1864. Tega dne se mu je namreč posrečilo, da je ušel iz ječe. Na tem mu je pomagala njegova mati, rojena grofica Zamojka, ki je bila ognjevit Poljakinja. Posrečilo se mu je, da je pobegnil skozi okno neke pisarne na dvorišče in od tu preko lesene ograje na cesto, kjer ga je pričakovala mati s kočijo. Sapieha je pobegnil v Pariz, kjer je kmalu igral važno vlogo med poljskimi ubežniki in je mnogo občeval z Napoleonom III. Po dovoljeni amnestiji leta 1866 se je povrnil v Galicijo, kjer so ga izvolili v deželni zbor, kateremu je bil člen do leta 1889. Nekdanji puntar in ubežnik je bil pozneje — kakor se je godilo mnogim drugim — mnogo odlikovan. Leta 1878 je bil imenovan členom gosposke zbornice, leta 1885 tajnim svetnikom, a 1896. je dobil najvišje odlikovanje, red zlatega runa.

Pokojni Sapieha je bil odločen propagator ideje enakopravnosti avstrijskih narodov. Ko se je dne 10. februarja 1882. l. v

gosp.ski zbornici vršila razprava radi češke univerze, je pokojni izustil te-le pomembne besede:

»Ni v naši naravi, da bi svobodo umevali tako, kakor da je dana le za kako gotovo stranko. Mi jo hočemo imeti takoj in za vse! To je razlika med nami in njimi, ki se sicer imenujejo liberalne, ki pa nasproti nam nočejo izvrševati liberalizma.«

Te besede, s katerimi je knez Adam Sapieha zadel v črno, pokazavši jedini vir vsem sporom v Avstriji in tudi sedanji krizi, veljajo še danes v polni meri. Tisti nemški psevdoliberalizem, ki je največji antagonist enake svobode vseh, zastuplja tudi danes še vse politično življenje v Avstriji. Ničesar se ni naučil, v ničemer spremenil, in za to nimamo zmožnosti v sebi, da bi se poboljšal. Kakor je tedaj ljuto nasprotoval osnutju češke univerze, ki vspeva danes najdivnejše ter siplje morje žarkov kulture in omike med češki narod — kakor se je ta nemški liberalizem tedaj kazal-ovražnika kulture in napredka nemških narodov, tako, z isto trmo in istim fanatizmom, a tudi z isto neopravičenostjo nasprotuje danes ustanovitvi češke univerze na Moravskem in sploh vsaki kulturni potrebi nemških narodnosti v državi. Sudba grofa Sapiehe je bila torej opravičena v polni meri. Da pa nemških liberalcev ni poboljšala, temu se ne čudimo. Ali neka trpkost nam lega na dušo, ko se o tem spominjamo — soplemenjakov pokojnega kneza. Da niso bili oni le akademični branitelji ideje enakopravnosti v zmislu besed kneza Sapiehe, da so marveč vsikdar z dejanji stopali v areno za to idejo, in da niso tako radi transigirali z boji, ki so, bolj ali manje odkriti, ali vsikdar načelni sovražniki te ideje, in da slednjič niso imeli Poljaki pretiranih obzirov do onih činiteljev, ki se radi starih tradicij nikakor ne merejo ogreti za najmodernejo in najhumannejšo idejo enakega prava, iz kratka, da niso bili Poljaki v praktični politiki taki, kakor so, žal, v resnici bili: danes bi pač drugače bilo z našo državo in položajem avstrijskega Slovanstva v njej. A danes bi spomin svojega Adama Sapiehe najlepše slavili, ako bi se mogli ponašati, da so bili vsikdar prvoborniki za enako pravo in svobodo avstrijskih Slovanov!

Položaj na Ogrskem. V dogodkih na Ogrskem, ki se vrste sedaj in zamenjajo kakor v kakem kaleidoskopu, je bil včerajšnji med onimi dnevi, katere treba debeleje podčrtati v koledarju. Včeraj je bil v ogrski zbornici izusten govor, katerega so vsi politični krogi na Ogrskem in izven Ogrske pričakovali z veliko napetostjo. To pa radi osebe, ki ga je imela izustiti in radi uloge, ki jo ta oseba igra v političnem življenju Ogrske. Ta oseba je predsednik zbornice poslancev, grof Apponyi. Ta mož je ob enem načelnik in vodja takozvane narodne stranke, torej tiste skupine, ki se je, ko je pl. Szell, prednik grofa Khuen-Hedervaryja, postal načelnik ogrske vlade, pridružila liberalni večini v ogrski zbornici in tako pomnožila vladno stranko. Ta vladna večina je bila s tem postala številno tako močna, da bi bila mogla igrati nadvladovati vsako opozicijo in bi bilo moglo Szellovo vladanje postati tako dolgotrajno, da bi imelo le malo primerov v zgodovini konstitucionalnega življenja držav. Prišlo je drugače. Szell je vendar-le pal veliko prej, nego se je pričakovalo. A vrgla ga ni samo ljuta opozicija Košutovec. — Vladna večina je po pridruženju Apponyijevec postala pač številno močnejša, ali izgubila je s tem na homogenosti, na notranji jedrnatosti in zato tudi na zanesljivosti. Apponyijeva skupina v vladni večini se je kazala vedno nezanesljivo in je bila v resnih kritičnih trenutkih element vznemirjenja in negotovosti za vlado. To pa v glavnem radi svojega voditelja, grofa Apponyija. Ta mož je ravno sila ambiciozen, častihlepen in v čen aspirant na mesto načelnika vlade. Ali kakor načelniku strogo opozicijske skupine so mu izpodleteli vsi poskusi, da bi dospel do uredničevanja svojih visokoletečih načrtov. Hotel je torej poskusiti, ne bi-li po drugačni poti dosegel svojega namena: da bi prišel do moči in vladne oblasti. To je bil vzrok, da je sklenil pakt s Szellom in da je s svojo skupino pomnožil vladno večino. — Formalno je bil v zvezi z vladno večino Szellovo, faktično je bil opozicijski, ki hoče sam zlesti v sedlo. Da je mogel tem vapešneje delovati na uredničenje svojih aspiracij, delal je na to, da je bil izvoljen predsednikom zbornice, katero čast zavzimalje še

danes. Dobro je vedel, koliko moč daje ta čast in koliko prilike za intrigiranje proti — vladi. In to priliko je izrabljaj v najobilnejši meri. V dobi obupnih prizadevanj Szellove vlade, da bi nadvladala opozicijo proti vojnim predlogom in da bi zlomila obstrukcijo, je isti Apponyi, načelnik jednega dela večine, koketiral z opozicijo in je s svojim postopanjem spretno hranil in redil — obstrukcijo! — Najbolj udaje in vzpodbujaje je v sprejemal neštevilne deputacije, ki jih je opozicija naročala v Budimpešto in lahko rečemo, da je grof Apponyi v glavnem pripomogel do pada Szellovega. Ali istotako kakor za časa Szella je tudi sedaj Apponyi faktor, od katerega je v veliki meri zavisno, kako se stvari zasudejo za grofa Khuena. In če uvažujemo še, da je grof Apponyi nenehno duhovit in briljanten govornik, potem bomo umeli, zakaj je politični svet s tako napetostjo pričakoval že dolgo napovedanega govora iz ust predsednika zbornice.

Grof Apponyi je govoril 2 uri in pol. Liberalna večina mu je pritrla viharo, opozicija pa oporekala. Ali krivo bi bilo misliti, da se je grof Apponyi izrekel proti »narodnim zahtevam« opozicije glede vojske, on je le obsajal taktiko opozicije, očital je le-tej le to, da je prehrupna v svojih zahtevanjih in da hoče prenaplo vse doseči. In lahko je bilo čuti iz njegovega govora, da graja opozicijo ravno zato, ker se svojim postopanjem škoduje narodnim zahtevam v vojski, ki da se morajo uresničiti prej ali slej. Opozicija hoče hkratu doseči vse, grof Apponyi hoče ravno isto, ali korak za korakom. To je jedina razlika med opozicijo in grofom Apponyijem in — lahko rečemo to — vsemi madjarskimi politiki. Izrečno je zahteval grof Apponyi, da se madjarski častniki premeste v madjarske polke, da bodo ti polki imeli le madjarske častnike, da se na skupnih institucijah povpešuje narodni, to je, madjarski duh, da bodo vojna sodišča na Ogrskem sodila le v madjarskem jeziku. Glede madjarskega službenega jezika v vojski se je grof Apponyi sicer izrekel proti tej zahtevi opozicije, toda ne načelno, to je le iz razlogov oportunitete, kajti rekel je: »Kakor v letu 1889 ne zahtevam tudi sedaj, da se to vprašanje takoj reši!« Iz te izjave grofa Apponyija je razvidno, da tudi on zahteva madjarski poveljestveni jezik, ali da hoče enkrat pozneje pritisniti s to zahtevo. Morda tedaj, ko bo hotel zopet delati zadrege kaki vladi. O, ta grof Apponyi je navihani mož. Oa ima mnogo zvez na Dunaju, tako, da more biti obveščen o razpoloženju v dvornih krogih. Bržkone je doznal iz najboljšega vira, da krona nikakor ne privoli v madjarski poveljestveni jezik. To utegne biti vzrok, da tudi grof Apponyi ne stavlja že sedaj te zahteve. Noče se napraviti nemogočega na zgoraj. Pod težo tega pomsleka je bržkone tudi razlog, da je grof Apponyi zaključil svoj dolg govor z nujnim posvarilom na adresu opozicije, naj odneha od obstrukcije, ker ta da slabi ogrski parlamentarizem, in škoduje ugledu Ogrske nasproti Avstriji in ostali Evropi!

Po tenorju in tendenciji govora grofa Apponyija je dovoljen sklep, da je mož hotel prihiteti vladi na pomoč v sedanji zadregi. Ali za vlado ostaja moment, s katerim mora vedno računati, moment namreč, da je grof Apponyi sila ambiciozen in nezanehljiv politik, pred katerim ni nikdar varna, da ji ne nastavi kake pasti. Pa tudi za monarhijo, oziroma za one kroge, ki hočejo ohraniti skupnost monarhije vsaj v tistih merah, v katerih je še, ni donesel Apponyijeve govor pomirjenja. Kakor v prejšnjih pasajah, tako je povdarjal tudi v zaključnih odstavkih: da je narodne zahteve v vojski le odložiti in da je najumestnejše, ako se počaka, da žetev dozori sama od sebe! Nikdar še — je rekel — ni bilo v parlamentu toliko dobrohotnosti za narodne zahteve, kakor je je sedaj! To se pravi: ves parlament se stvarno identificira z zahtevami opozicije. Temu je torej končni zaključek ta: da tudi v slučaju, da se konflikt poravna za sedaj, vzrok krizi ostanejo in da bo moralo priti do obračuna, ki konečno in definitivno uredi razmerje Ogrske do krone in do te polovice države. Skupne institucije bodo odalej, še bolj nego doslej, visele v zraku! Toda v naši polovici mora prodrati prepričanje, da bolje, nego ta skupnost med nebom in zemljo, je — ločenje. Potem bomo videli, kdo bo imel vzroka za kesanje!

Dogodki na Balkanu. Iz Belega grada poročajo, da se je v Londonu, pod predsedništvom milijonarja Noela Bulltona, ustanovilo društvo v podporo macedonske stvari.

Eksarhat je naprosil porto, naj izvrši svoje obljubo glede zopetnega priznanja bolgarskega škofa v Stumici.

Srbska cerkvena občina v Prizrendu je od ekumenskega patrijarhata zahtevala odstavljenje mitropolita Nikefora radi njegovega nedostojnega privatnega življenja.

Iz Carigrada javljajo, da se od 14. t. m. naprej ni vršil več niti en boj med vojniki in ustaši. Pač pa se dan za dnevom po ustaških izvršitvah smrtno obsodbe, katere je revolucionarno vodstvo izreklo nad izdajalci.

Rusija mobilizira. — Korespondent londonskega lista »Standard« izvedel je v Moskvi iz zanesljivega vira, da mobilizira Rusija v svojih severnih in osrednjih garnizijah 128.000 mož. Ta mobilizacija je posledica napetih razmer na skrajnem Vstoku in so dotične čete pripravljene, da se o potrebi takoj odpeljejo na skrajni Vtok. Torej so vesti o možnosti vojne med Rusijo in Japonom vendar le verjetne?

Tržaške vesti

Naročnikom, ki prejemale po pošti list. Da-si smo že davno nastopili III. četrtletje, je vendar še mnogo cenjenih naročnikov, ki nam niso še doposlali naročnine za III. četrtletje, vsled česar jih prosimo, da to store čim prej, kajti z izdajanjem lista imamo ogromne stroške, katere moramo sproti pokrivati z naročnino.

Ob tej priliki prosimo tudi one cenjene naročnike, ki so z naročnino zaostali tudi za prejšnja četrtletja, da določijo isto, ako želijo, da jim ne preneha dohajanje lista.

Uprava »Edinosti«.

V luči smešnosti. V Rimu leži na mrtvaškem odru velik mož. Velik mož — povdarjamó zato, ker hočemo v teh vrsticah abstrahirati od verskega oziroma crkvenega momenta. Ne glede na to, ali se kdo strinja z nazori pokojnega Leva XIII., s smerni, ki jih je hotel dati življenju človeštva in s principi, ki naj bi bili v podstavo življenju držav, ne gledé torej na to, ali je bil kdo somišljenik Levu XIII., ali pa nasprotnik: tega vendar ne taji nikdo, da je z Levom XIII. izginila s pozornosti ena največjih prikazni našega časa in da je bil pok. papež med onimi velikimi možmi, ki so XIX. stoletju pritisnili označje ogromne svoje individualnosti. Katoliki in pravoslavni, protestanti in moslimi ne odrekajo spoštovanja spominu velikega duha Levovega. Lahko se reče, da je ob odru Levovemu zbran v duhu ves civilizovan svet.

Le zastop našega mesta tržaškega hoče menda napraviti izjemo, ki mu ne bo v čast. Dosedaj vsaj ni storil ničesar, kar bi kazalo, da se hoče pridružiti ostalemu civilizovanemu svetu. Tudi med točkami dnevnega reda jutranje mestne seje ne vidimo ničesar, po čemer bi mogli sklepati, da smo se motili. Kaj hočejo gospoda doseči s takim ignoriranjem? Mari menijo, da s tem utaje veličino Legnovo?!

Mi spoštujemo vsako mnenje. Mi uvažujemo tudi zasluge, radi katerih naša italijanska gospoda niso prijatelji Vatikanu. Ali njihovega postopanja povodom smrti Leonove vendar ne moremo umeti in je obsojamo že zato, da so se v tem slučaju ločili tudi od onega dela človeštva, ki se nazivlja liberalnega in ki je nasprotnik nadvladji cerkve, ali da konkretnije govorimo: ki odklanjajo posvetno gospodstvo papežev. Gospoda se le osmešijo. Podobni so tistemu kmetu, ki se nikakor ni mogel sprijazniti z napravo železnice in ki je tega vraga smatral za hudčavo iznajdbo. V svoji jezi je čel tja ob železniško progo in je, zazrši vlak, proklinjal in žugal vlak s pestjo!

Mari pa menite, da radi tega vlak ni vozil dalje? Drdral je dalje, a če je kdo pameten videl kmeta z grozečo pestjo proti vlak, ga je le — pomiloval!

In le pomilovanja vreden je tudi oni, ki ne umeje, kako nizkega se kaže z malenkostnim preziranjem zgodovinsko velikih dogodkov!

Italijanska šola pri sv. Ivanu? V jutranji seji našega mestnega sveta se bo med drugim razpravljalo tudi o uvedanju italijanskih paralelek v slovenski ljudski šoli pri sv. Ivanu. Nočemo preudicirati stališču, katero mislijo zavzeti naši slovenski zastopniki v jutranji seji mestnega sveta nasproti temu vprašanju, a ne moremo opustiti, da ne bi v svojem imenu spregovorili že danes nekoliko naših mislij o tej nameri laške gospode.

Dotaknimo se najprej vprašanja, da li je italijanska ljudska šola pri sv. Ivanu potrebna?

Ne, ker tisti štirje Italijani, kateri so se priselili k sv. Ivanu, stanujejo prav na koncu sv. Ivana in sicer tam, kjer se sv. Ivan spaja z mestom smim in odkoder je — bližje v italijansko šolo v ulici Kandler, nego v slovensko šolo v sredini sv. Ivana, kjer namerujejo napraviti italijanske paralele. Z vso gotovostjo trdimo torej lahko že sedaj, da bodo skoraj vsi tisti italijanski otroci, ki stanujejo pri sv. Ivanu in ki zahajajo sedaj v italijansko šolo v ulici Kandler, hodili tja tudi tedaj, ako bi se v slovenski ljudski šoli pri sv. Ivanu napravile italijanske paralele: to pa ne-le radi tega, ker jim je tja bližje, temveč tudi radi vseh onih prednosti, katere imajo laške šole v mestu pred laskimi paralelkami v slovenskih okolišanskih šolah. Ako se pri sv. Ivanu ustanovijo laške paralele, ne bodo iste služile laskim otrokom, marveč bodo le v to, da se bo vabilo v iste slovenske otroke. Ta laška šola ne bo torej služila resničnim potrebam, marveč bo le poitalijančevalen zavod.

O številu Italijanov pri sv. Ivanu nočemo govoriti, ker nam vsakokratne volitve v mestni svet in v državni zbor dovolj jasno pričujejo, da se ne more govoriti o kakem italijanskem naseljenju v tem okraju. To vedo prav dobro tudi Italijani sami in podkrepljajo v današnjem »Piccolu« ustanovitev italijanskih paralelek se številom otrok onih Italijanov, ki se mogoče še le — naselijo pri sv. Ivanu in sicer takrat, ko se tam zgradi norišnica. Kdo pa je gospodi Lahom zjajal, da vsi oni, ki se naselijo pri sv. Ivanu potem, ko bo zgrajena norišnica, bodo ravno Italijani in da bodo hoteli imeti ravno italijansko šolo? Ali pa so jih morda že naročili v Italiji? — Čudno bi to vsakakor ne bilo.

No, pa naj bo, pa recimo, da bodo dotičniki Italijani. Ali ni potem značilno, da se po naši slovenski okolici ustanovljajo laške šole celo za tiste Italijane, o katerih se misli, da se bodo v bodoče selili v dotično okolišansko vas, medtem, ko nočejo v mestu napraviti slovenskih šol, dasiravno živi tukaj slovenski živelj že desetletja in stoletja?

Razmere finančnih uradnikov. Predno se kak uradniški oddelek zjedini v celoto in protestuje proti postopanju svojih predstojnikov, je treba mnogo časa in tudi raznih uzrokov, posebno, ako jemljemo v poštev, da se e. kr. uradnik ne da tako lahko postaviti nasproti svojim gospodarjem, ter pretrpi raje marsikatero in se raje uda v svojo, marsikaterikrat neugodno, celo tudi krivično usodo. Ravno to je opaziti pri naši finančni direkciji. Kar vrstijo se žalostni dogodki. Samomori, prezigodeja upokojenja, preteriranja so na dnevnem redu. Disciplinarne preiskave niso več nikaka redkost. Da temu podložni uradniki sami niso krivi, vidi se že iz tega, da se pod načelništvom Stohnel-a, Christ-a in Schuster-ja take stvari niso dogajale in se je ves uradniški stroj gibal pravilno ter še bolje nego sedaj, ker pošten uradnik je imel vedno oporo v svojih predstojnikih. — Vsek se je rad žrtvoval, on je dobro vedel, zakaj in kako dela, ter je dobil tudi kako priporočanje. — Od več časa sem pa je na dnevnem redu žuganje, kreganje in drugi izbruhi silnosti. Čim več se kedo odlikuje v surovosti in predrznosti, tim sposobnejši je za načelnika kakega urada. Pritisk na onemoglega, odvisnega, je glavno načelo, medtem ko so bogati uradniki, ki imajo kje kako zaslobo, spoštovani.

Ta abnormiteta daje tembolj v oči, ker finančno ministerstvo kaže že od več časa dobro voljo in tudi resno želi in skrbi, olajševati breme uradnikom, posebno s pomnoževanjem uradnikov in se znižanjem uradnih ur.

O imenovanjih in premeščenjih gleda se vedno na to, da se odstranjujejo osebe, ki gospodi na finančni direkciji niso po volji. V teh razmerah jakati se mora tudi povoda

pred nekaterimi leti dogodivšemu se samomoru finančnega svetovaleca Tomažiča.

Uradnik mora biti prešinjten njih nazor in tak, kakor si ga sami predstavljajo in žele. Odveč bi bilo dodajati, da bi Slovana v pravem smislu zastopaj iskali na finančni direkciji — saj bi imel tudi dovolj grenko življenje!

Druga železniška zveza s Trstom. Prihodnji mesec se razglasi dražba za dela na črti bohinske železnice od Prvačine do Trsta. Meseca septembra se oddajo dela. Do konca tekočega leta se razpiše tudi dražba za železniško postajo na Blačič v Gorici. Kar se tiče železniške postaje v Trstu, stoji v tesni dotiki z vprašanjem luke; upa se pa, da bo mogoče začeti z gradnjo te postaje že začetkom prihodnjega leta.

Dela v Gorici pod Kistanjico zani majo občinstvo prav živo. Delajo pa menda sami Lahi. Tvrdba Sard Lenassi odvrča do mače delavce ter najemlje le Lahe iz kraja ljestva. Plačuje sicer kar se da skromno, ali, kakor se nam pritožujejo, protežira le Lahe pri plačilu, domači delavec je zadej. Po pogodbi je tvrdba vezana, ozirati se v prvi vrsti na domače delavce, ali sprejema, kakor čujemo, le Lahe iz kraljestva. Domači slovenski in laški delavci so zapostavljeni ter se jih odvrča z raznimi pretvezami. Tako čujemo namreč. Ako je vse to res, kaj pravi k temu poklicana oblast?! Ali ne more prisiliti tvrdbke, da bi držala obvezo?!

Po »Soči«.

Žalostni pojavi. Iz petega okraja nam pišejo: V nedeljo so imeli v Padričah javen ples.

Na ta ples je prišlo zraven domačih mnogo mladeničev iz Bazovice, Gropade in iz Trebiča. Ti zadnji goje, kakor je, žalibog, navada skoraj povsodi, staro nasprotstvo do Padričanov. In prišlo je do hudega pretepa.

Nekateri so bili tepeni, drugi so zaprti in konečni račun bo — na sodnji! Obžalovati moramo, da se bratje in bližnji sosede med seboj žalijo in pretepajo, mesto da bi živeli v lepi slogi in pomagali eden drugemu.

Nimamo-li mi skupnih sovražnikov, ki preže na vse, kar je naše in ni li naša skupna dolžnost, da skupno branimo sebe in svoje pred tujim sovragom?!

No, kar je bilo, je bilo. Sedaj se ne da doseči drugega, nego to, da se domači prvaki obeh vasi zavzamejo in izmirijo razburjene duhove, da ne bo še drugih nesreč. — Mladina je že po naravi vročekrvna, zato ne pomisli na težke posledice. Može pa, ki imajo bolj mirno kri, dolžni so upliti na mladino in jo, kolikor se le da, krotiti.

Naša prisrčna želja je, da se razburjeni duhovi pomirijo in da zavlađa tudi med našo mladino ono prijateljstvo, ki vlada med nami možaki.

Boj napovejmo le našim sovragom, med sabo pa se moramo ljubiti!

Razpisana služba. Na tukajšnjem namestništvu je razpisana služba uradnega sluga. Zahteva se: telesno vsposobljenje, poznanje deželnih jezikov, dobro lokalno poznanje. Ako združujejo ta svojstva, potem imajo prednost podčastniki s certifikatom. Prošnje je doposlati do 20. avgusta namestništvu predsedništvu v Trstu.

Štipendiji za slušatelje živinozdravništva. Od onih deset štipendijev v letnem znesku po šest sto (600) kron, katere je ustanovilo e. kr. ministerstvo notranjih stvari odlokom 30. junija 1881 št. 4597 za civilne poslušalce štiriletnega tečaja na e. in k. vojaški šoli za živinozdravništvo in visoki šoli za živinozdravništvo na Dunaju bodo trije prosti s 1. januarjem 1904. Te štipendije podeli e. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk sporazumno s e. kr. ministerstvom notranjih stvari.

Ob dobrem napredovanju in lepem vedenju traja vžitek teh štipendijev do dovršitve učenja, oziroma, po dovršitvi četrtega tečaja, še tri mesece zavolj položitve strogih izpitov.

Prositelji za te štipendije naj predložijo svoje prošnje na rektoratu e. in k. vojaške šole za živinozdravništvo in visoke šole za živinozdravništvo na Dunaju najkasneje do 15. avgusta 1903, dodavši jim krstni (rojstni) list, spričevalo o avstrijskem državljanstvu, o cepljenju koz in neprimernosti, uradno zdravniško spričevalo glede sposobnosti za vojaško službo, potem spričevalo zrelosti za obiskovanje visokih šol, ali tako o dobrem dovršenju letnikov za živinozdravništvo.

Izkazil volilcev v pridobitniško komisijo gledé posamnih 4ih davčnih družb so razpoloženi 14 dni t. j. 23. julija do 5. avgusta t. l. pri podpisani e. k. davčni administraciji v sobi št. 141 in da jih lahko pregleda vsak volilec kakor tudi dotične obrtne zadrage od 9. zjutraj do 2. popoldne.

»Zveza slovenskih pevskih društev«. Upravni odbor »Zveze slovenskih pevskih društev« se je na sinočnji seji tako le konst tural: Predsednik gosp. prof. Anton Štrif, podpredsednik g. dr. Vladimir Ravnihar, »Zvezni« pevovodja g. prof. Matej Hubal, pevovodje namestnik g. Pavel Gorjup, tajnik g. Ivan Koomur, tajnikov namestnik g. Lavoslav Verzak, blagajnik g. Ivan Gtthard, blagajnikov namestnik g. Ivan Drazil, upravitelj evidence društev g. Makso Armič, odbornika brez izrecnega poslovanja gg. prof. Anton Dekleva in dr. Rihard Karba. Preglednika računov sta gg. Konrad Rzman in Ivan Zavrsan. Po konstituiranju si je odbor določil delovanje za prvo bodočnost. Iz Trsta je došlo privatno poročilo, da v kratkem prist-pijo k »Zvezi« vsa tamošnja okoliška pev. društva. Slava jim! — Tako pišejo večerajšnji ljubljanski listi.

Preprečena nesreča. Pišejo nam: Danes zjutraj je neki gospod pustil svojega, v kočiji upreženega konja samega na obrežju blizu ulice Carintia. Ko je konj zapazil da nanj nihče ne pazi, zdrjral je po ulici Carintia in priletel tako v besnem diru do kavarne »Tedesco«, kjer je neki redar, rodom Slovenec, pogumno skočil proti njemu in ga pograbil za ude. O tem je dobil redar tako močen sunek, da mu je sablja daleč proč odletela ter si je strgal obleko. Osebe, ki so vidle ta prizor, so obkudovale radarjevo hladnokrvnost in pogum, ter mu glasno izražale pohvalo. Da ni pogumni redar z izpostavljanjem svojega življenja ustavil konja, dogodila bi se bila gotovo velika nesreča, ker bi bil konj z grozno silo zadel v mimovozeči tramvajski voz.

Videl sem že mnogo prizorov srčnosti in poguma, ali takega še ne.

Čez nekoliko časa je po istej ulici pritekel tudi gospodar omenjenega konja in redar je, seveda, storil svojo dolžnost ter odvedel gospoda na policijo.

Dražbe premičnin. V petek, dne 24. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vladni naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Concordia 1 B, hišna oprava; ulica Tintore 5, glasovir in razno; ulica S. Nicolo 3, oprema v zalogi; ulica del' Olmo 7, hišna oprava; ulica Androna del Moro 9, konj; ulica Skussa, hišna oprava; ulica Tintore 4, 1 ogledalo; ulica Rossetti 16, oprema v zalogi.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 21.—, ob 2. uri popoldne 26.2 C. — Plakomar ob 7. uri zjutraj 762.3 — Danes plima ob 9.57 predp. in ob 8.13 pop.; oseka ob 3.15 predpoludne in ob 2.34 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× Iz Nabrežine nam pišejo: Zadoljstvom Vam moramo javiti, da je ideja, da v Nabrežini zasnujemo otroški vrtec, odobravana od vseh strani. V tem soglasju vidimo jamstvo, da se ideja tudi uresniči. To je bilo že objavljeno v »Elinosti«, da bo novemu otroškemu vrtcu na korist v nedeljo popoldne javna tombola. Ali v ta namen se pripravljajo še druga prireditve, ki bo pomenjale »dogodek« v naši Nabrežini. V namene otroškega vrta bomo imeli tudi gledališki predstavi v soboto zvečer — začetek ob 8. uri — in v nedeljo popoldne ob 5. uri. Na teh predstavah bodo sodelovali ljubljanski igralci. Tombola v nedeljo prične ob 5. uri popoldne in se bo vršila na vrtu gospoda Silvestra Caharije.

Ker gre tu za stvar kulturnega pomena, izražamo vnovič željo, da bi za hip izginile vse razlike političnega mišljenja in da bi se v nedeljo in soboto združili vsi, ki hočemo dobro našemu narodu, da dosežemo plemeniti namen. Izobražba naroda, vzgoja mladine, nam mora biti na srcu vsem. A ker je možno edino le v materinem jeziku položiti zdrave temelje vzgoji, je opravičena naša nada, da združimo vsi svoje moči in da pri-pomoremo vsi vsak po svoji moči, da bodo imele prireditve v soboto in nedeljo najpovoljnejši vsep. Vabimo pa tudi druge brate — ojaše s Krasa, z Goriškega in iz Trsta in

njegove okolice. To naj bo lep sestanek v imenu izobrazbe in napredka našega naroda!

× Javen ples prirede v nedeljo, dne 26. t. m., mladeniči v Koprivi.

× Povišanja v šolski stroki. Minister za nauk in bogočastje je uvrstil profesorja na učiteljsko v Kopru Odilo Schaffenhauerja in Alberta Šubica in profesorja na ženskem učiteljsko v Gorici, Frana Castelltiza, v VIII. plačilni razred.

Brzobjavna poročila.

Smrt člena gospodske zbornice.

DUNAJ 23. (B.) Listi poročajo, da je v Trebiču na Moravskem umrl dosmrtni člen gospodske zbornice, FML izven službe Josip grof Waldstein.

Anglija in Francija.

LONDON 23. (B.) Na večerajšnjem banketu, prirejenem v spodnji zbornici na čast semkaj došlim francoskim parlamentarcem, so vsi govorniki povdarjali naraščajoče prijateljstvo med Anglijo in Francijo in so izjavili nado, da v bodoče ne pride več do resnih diferenc med tema dvema državama. Jutranji listi govore v uvodnih člankih zadovoljenjem o tem dogodku in menijo, da zgodovina spodnje zbornice še ni doživela slahčnega dogodka.

Na skrajnem Vztoku.

PEKING 22. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Princ Šing je odposlal angleškemu poslaniku Congerju noto, v kateri izjavlja, da ne more odpreti tujcem mandžurskih luk, ker Madžurija ni v njegovej oblasti, temveč je zasedena po ruskih četah ter ga opozarja na zmšnjave, ki bi navstale, ako bi Kitaj mandžurska pristanišča odprl trgovini. Mogoče je, da se doseže kak kompromis.

Anglija in Francija.

LONDON 23. (B.) Na večerajšnjem banketu, prirejenem v spodnji zbornici na čast semkaj došlim francoskim parlamentarcem, so vsi govorniki povdarjali naraščajoče prijateljstvo med Anglijo in Francijo in so izjavili nado, da v bodoče ne pride več do resnih diferenc med tema dvema državama.

Jutranji listi govore v uvodnih člankih zadovoljenjem o tem dogodku in menijo, da zgodovina spodnje zbornice še ni doživela slahčnega dogodka.

Po papeževji smrti.

RIM 23. (B.) Že v zgodnjih jutranjih urah drvela je nepregledna množica ljudstva na trg sv. Petra, kjer je čakala, da se je odprla železna ograja pred uhodom v baziliko. Redarstvene oblasti so ukrenile vse potrebno za vzdrževanje reda. Tudi vojaštvo se je upotrebilo v preprečenje prevelike gneče. Vreme je krasno.

(Dalje na četrti strani.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Velikanska množina megle nega in svetlega tapetovanega ali kuhinskega pohištva se prodaja in nekaj ča pa najugodnejših cenih v krasni dvorani Tersicore, ul. Chiozza 5. I. Slavno občinstvo se najljubdeje vabi si ogledati rastavljene predmete od 9—12 predp. in od 2—7 ure zvečer.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni batl nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slečansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje poslopa in premičnine pro požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

RIM 23. (B.) Ob 5. uri in pol jutraj so zavosili zvonomi. Ob 6. uri odprla so se vrata stolne cerkve. V notranjosti bazilike skrbijo za red civilni uradniki in crožiki. Od 6. do 8. ure jutraj je šlo skozi cerkev 15.000 oseb.

DUNAJ 23. (B.) Danes predpoludne je bil v cerkvi sv. Štefana slovesen rekvijem za Leva XIII. ob brezprimerno veliki udeležbi iz očijselnih kr-gov in prebivalstva.

ISCHL 23. (B.) Ob 10. uri predpoludne je bil v tukajšnji župni cerkvi rekvijem, ki ga je opravil škof dr. Mayer. Navzoči so bili tudi cesar in več nadvojvod oziroma nadvojvodinj. Na javnih in zasebnih poslopih so vihrale črne zastave.

PRAGA 23. (B.) Knezo nadškof kardinal Skrbenski je o poludne odpotoval v Rim.

RIM 23. (B.) Med žalostinsko ceremonijo, ki se je vršila sinoči v cerkvi sv. Petra je prišlo kardinalu-kamerlengu Oreglia elabo in je moral oditi domov.

Iz ogrske zbornice.

BUDIMPEŠTA 23. (B.) Saja je začela z obstrukcijo. Košutovec Kubik je ponovno zahteval prečitane sejinke zapisnika in je provociral eno glasovanje in prečitanje zbornice.

Zbornica je nadaljevala razpravo o vladi nem programu. Posl. Bakonyi (Košutovec) je polemiziral proti večeršnjemu govoru grfa Apponyi a.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcijska lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu.

Gostilna „ALLA BELLA VEDUTA“

ulica Romagna št. 20

nasproti vojašnici.

● Zbirališče slovenskih delavcev ●

Toči se pristno istrsko in vipavsko vino ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.

Priporoča se za mnogobrojen obisk ter kliče »Na zdar!« vsem slov. bratom

Gorazd Ivančič

gostilničar.

Na milijone dam

rabi „Feeolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako je „Feeolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Najgrši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristokratsko finost in obliko z rabi „Feeolina“. „Feeolin“ je angleško milo sestavljeno iz 42 blahtnih in svežih zelišč. Jamčimo, da se s porabo „Feeolina“ popolnoma odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rudečice na nosu itd. „Feeolin“ je najboljšo sredstvo za očiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Feeolin“ je tudi najnaravnnejše in najboljšo sredstvo čiščenje vzdrževanje in olepšanje lasi, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Feeolin“ je tudi najnaravnnejše in najboljšo sredstvo za za čiščenje zobe. Kdor redno rabi „Feeolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako bi „Feeolin“ ne imel popolnega vspeha. Cena komada 1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov 7 K. Poština za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st. Povzetje 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38.

Zaloga v Trstu: L. Nagelschmid, zaloga in prodaja na drobno pri Ett. Zernitz ul. Stadten 2, Jos. Zigon ul. Caserma 8, Agenzia Zullin, Corso 21, Ivan Angeli, ulica Canale 5, Ivan Chila, ul. S. Sebastiano, M. Maichin, A. Peruta ul. Geppa 14 II. Na Reki: Brača Pavačič, mironilnica.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi v smislu gesla: Svoji k svojim!

Rudolf Aleks. Varbinek

zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene.

Posojila

ne manjše od 10.000 kron

na hiše, zemljišče, dedščine

KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.

(Posredovalci izključeni).

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

TRGOVINA Z MANIFAKTURNM BLAGOM

Anton Sancin pok. Frana

TRST. — Ulica Barriera vecchia št. 11. — TRST.

Priporoča velik izbor:

sraje belih ali barvanih za moške, ovratnikov, zapestnic, kravat zadnje novosti, perkalja, satina, najlepšega in izbranega cefirja ter razno perilo. Veznine in moderci. Snovij iz priste volne in v vseh barvah za obleke za gospe. Blago za delavske hlače in Jako znižane cene! izdelki za delavce. Jako znižane cene!

Pri svetem Antonu Padovanskem.

Prva zaloga cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2. (za mestno hišo).

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov, kvadratov, kolarjev, Leo, prsuikov, misalov, brevirjev, ritualov, diuraov in neštivilno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov v vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč in čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križcev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinjša za zastave, prigrinjala idr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Alojzij Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfinjšje testenine po jako nizkih cenah, nadalje moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franko.

Hôtel Št. Peter na Krasu

Omnibus k vsakemu večernemu vlaku.

Na razpolago kočije, karete in sploh vozovi za prepeljevanje oseb in prtljage.

Postelje od K 1.60 do K 2.—

Dobra kuhinja.

Točna postrežba.

Cenjenim potovalcem se priporoča za obilen obisk

Fran Geržina

lastnik.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia. v hišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. na 1. str. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor sten-skih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsako-vrstne ure po jako zmerni ceni.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Prodaja manifakturnega blaga

SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Sondra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči iz snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2—4 gld. ravno take iz najfinjšje volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3—12 let od 2.50 do 9 gld; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne sraje lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osobe. Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega. Najfinjšje testenine po jako nizkih cenah ter moko, žito, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, priporitet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promete izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Ror na naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.